

№5 Дәріс. Жобалық оқыту әдісі

1. Жоба дегеніміз не?
2. Жобаның ерекшеліктері.
3. Жобаның құрылымы.

Жоба (латынша *projectus* - «алға лақтырылған»).

Жобалар келесідей болуы мүмкін:

- техникалық құжаттар - сызбалар, есептеулер, жаңадан салынған ғимараттардың, құрылыстардың, машиналардың, құрылғылардың және т.б макеттер;
- кез келген құжаттың алдын ала мәтіні және т.с.с.
- жоспар, ой.

Жобалау, ол:

- жоба құрастыру;
- бірдеңе істеуді болжау, «жоспарды» құру.

Жоба әдісінің мәні:

- оқушылардың білімге деген қызығушылығын ынталандыру және оларды білім мекемесінің қабырғасынан тыс нақты мәселелерді шешу үшін осы білімді іс жүзінде қолдануға үйрету.

Күнделікті өмірде біз үнемі жобалармен бетпе -бет келеміз: дизайнерлік жобалар, бизнес -жобалар, шоу -жобалар және т.с.с. Жоба әдісінің негізін қалаушы американдық прагматикалық философ, психолог және педагог Джон Дьюи болып саналады.

Жобаларды жіктеудің көптеген әдістері бар:

Жобадағы басым әрекет сипаты бойынша:

- ақпараттық;
- зерттеу;
- тәжірибеге бағытталған;
- рөлдік;
- шығармашылық.

Ақпараттық жоба кең аудиторияға ақпаратты талдау, жалпылау және ұсыну мақсатында объект немесе құбылыс туралы ақпарат жинауға бағытталған. Мысалы, белгілі бір жазушының немесе ақынның өмірбаяндық деректері.

Зерттеу жобасы ғылыми зерттеу сияқты құрылымдалған. Ол таңдалған тақырыптың өзектілігін негіздеуді, зерттеу мәселесін тұжырымдауды, гипотезаны міндетті түрде ілгерілетуді, содан кейін оны тексеруді, алынған нәтижелерді талқылауды және талдауды қамтиды.

Тәжірибеге бағытталған жоба жобаға қатысушылардың мүдделерін көрсететін әлеуметтік мәселелерді шешуге бағытталған. Мысалы, орыс тіліндегі ережелер неге зерттеледі, ережелерді білу қазіргі өмірде пайдалы ма?

Рөлдік жоба. Рөлдік жобада студенттер әдеби немесе тарихи кейіпкерлердің, ойдан шығарылған кейіпкерлердің рөлін алады. Мысалы, кез келген шығарманың эпизодын, ертегіні орыс тілінде қою.

Шығармашылық жоба оны жүзеге асыруға және нәтижелерді ұсынуға ең еркін және дәстүрлі емес тәсілді қамтиды. Бұл альманахтар, театрландырылған қойылымдар, спорттық ойындар, бейнелеу немесе сәндік өнер туындылары, бейнефильмдер және т.б. Шығармашылық және рөлдік жобалардың ортақ бір нәрсесі бар, мысалы, «Біздің өмірдегі ауызша халық шығармашылығы».

Формасы бойынша:

- бейнефильм;
- Жарнамалық ролик;
- журнал туралы есеп;
- драматизация;
- атақты адаммен сұхбат;
- Теледидар бағдарламасы;
- мультимедиялық өнім;
- қабырға газеті.

Білім профилі бойынша:

- монопроектілер - бір білім беру жобасы аясында;
- пәнаралық - екі немесе одан да көп пәндер шеңберінде.

Қатысушылар саны бойынша:

- жеке;
- жұптасқан;
- топ;

Байланыс сипаты бойынша:

- сыныпта;
- мектепте;
- аймақтық;
- халықаралық.

Мерзімі бойынша:

- шағын жобалар - 1 сабақ ішінде;
- қысқа мерзімді-1-5 сабақ үшін;
- орта мерзімді-1-2 ай;
- ұзақ мерзімді - 1 жылға дейін.

Жобаны ұйымдастыру әдістемесі бірнеше кезеңнен тұрады:

- жоба бойынша жұмысты жоспарлау (жобаның тақырыбын, оның мақсаттары мен міндеттерін анықтау);
- барлау кезеңі (Білім алушылардың зерттеу жұмысының кезеңі және жаңа білімді өз бетінше алу);
- жалпылау кезеңі (алынған ақпаратты құрылымдау және алынған білімді, дағды мен дағдыларды біріктіру кезеңі);
- алынған нәтижелерді ұсыну (мектеп оқушыларының зерттеу әрекетін талдау кезеңі);

- жобаларды қорғау (компьютер мен мультимедиялық проектор көмегімен презентация түрінде өтеді).

Жобалық іс -шаралар білім сапасын, оқу үрдісінің тиімділігін арттыруға ықпал етеді.

Кәсіби пәндерді оқыту әдістемесінде жобалау қызметі ерекше орын алады, себебі ол зерттеу дағдыларының, шығармашылық қабілеттерінің және логикалық ойлауының дамуына ықпал етеді; ойлау мен ойлау қабілетін дамытады. Теориялық дайындық сабақтарында, сонымен қатар сыныптан тыс жұмыстарда; курстық жұмысты жазу кезінде; Мен жобаның оқыту технологиясының мүмкіндіктерін қолданамын, себебі бұл әр оқушының жеке ерекшеліктерін толық есепке алуға мүмкіндік береді, ал жоба әдісін қолдана отырып студент өз армандарын жүзеге асыра алады: мейрамхана ашу, қолтаңбалы тағамдар ойлап табу, қоғамдық тамақтану өнімдеріне сұраныс пен ұсыныс; яғни оқуға жеке тұлғаға бағдарланған тәсілді жүзеге асыру, ЭОК негізгі түрлерін қалыптастыру бойынша іс-шараларды жоспарлау. Жобалық іс -әрекеттерді қолданатын сабақтар қызықты, жарқын және есте қаларлық.

Айта кету керек, жобалық қызметпен айналысу оқушылардың танымдық қызығушылығын белсендіреді, ой -өрісін кеңейтеді, өз бетімен жұмыс жасау дағдысын дамытады: мәселені анықтау мен тұжырымдау, қажетті ақпаратты табу мен таңдау, оны берілген тапсырмаларды шешу үшін қолдану. Жоба оқушылардың «командалық рухын», қарым -қатынас дағдыларын, ынтымақтастыққа қабілетін дамытады және әрбір қатысушының жеке сенімін арттыруға көмектеседі. Оқу әрекеті ізденушілік пен шығармашылық сипат алады. Бүгінде Білім алушылардың жобалық қызметі олардың өмірінің ажырамас бөлігі болып табылады. Жобалық оқыту мұғалімге оқушылардың шығармашылығын ашуға көмектеседі. Осылайша, оқытуда жобалық әрекеттерді қолдану өзектілікке ие бола бастады. Және бұл кездейсоқтық емес, өйткені жобаның көмегімен мұғалімнің алдында тұрған барлық тәрбиелік, тәрбиелік және дамытушылық міндеттерді жүзеге асыруға болады. Жобаның әдісі қазіргі заманғы білім беру талаптарына сәйкес келеді, себебі ол практикалық және жеке тұлғаға бағытталған. Ол оқу процесін жекелендіруге мүмкіндік береді.

Бақылау сұрақтары:

1. Жоба дегеніміз не?
2. Жобаның қандай ерекшеліктері бар?
3. Жоба қандай құрылымнан тұрады?